

Opinió

Francesc Bellmunt*

& Qui té por del cinema català?

La cinematografia catalana ha estat abandonada des de les institucions del país. A Madrid ja se n'havia pronosticat la mort. Sembla, però, que distints professionals es proposen de girar una situació que, en el fons, és ben distinta.

Ha un moment històric en què fer alguna cosa acaba resultant odiós. Llavors hi ha dos camins, aturar-se i esperar o empenyar-se i modificar les coses. Aquí havia arribat el cinema català l'any passat, víctima de totes les malalties parasitàries que acompanyen el naufrag o el perdut pel desert. Crítiques salmodiades que contaven la inexistència d'una cosa que ni ells han sabut mai definir més que a la contra, una administració inoperant i autosatisfeta amb els seus ínfims actes socials i prerrogatives, una insolidaritat absoluta per lluitar contra la sobirania espanyola sobre un fons de protecció al cinema de tots els territoris, el nostre sobretot, i consegüentment, una permeabilitat al petit favor i al privilegi particular, a fi de tancar la boca al personal. Tercer món.

D'ençà de 1976, el cinema català ha estat un sector de la cultura decididament estructurat al marge de la política i de l'administració autonòmica en general. El teatre, la música i la literatura no han estat tan esclaus de la burocràcia i, fins i tot, han sabut treure molts beneficis dels fons autonòmics. El cinema encara no fa uns mesos vivia pendent exclusivament de Madrid,

Però heus aquí que, com passa a les pel·lícules, els bons arriben i afirmen que salvaran la noia de les rodes assassines del tren que ve a tota marxa. Els fets, a poc a poc, els donen la raó. Amb la defunció política de Pilar Miró i la pujada de Méndez Leite, el Col·legi de Directors de Cinema de Catalunya té la pensada d'intentar convèncer l'home de moda perquè s'apunti a un relançament del cinema català. Els arguments que se li proposen no s'acaben d'improvisar, si-

nó que el mateix Col·legi ja els havia estat treballant a l'ombra durant tot l'any 85. Els directors, junts en una organització nova, trobem, sorprenentment, que la unitat ens va bé.

Analizàrem amb l'ajut dels historiadors. Bona gent. Els seus punts de vista ens feren veure que no era cert res del que fins ara ens feien empassar els espanyols i els seus amics, els «índios buenos» o «panamenos», com ens agrada denominar els qui fan servir la catalanitat per Madrid com Onassis la bandera del país centramericà. A principis del 85, s'arribà a la ínfima quantitat de tres projectes presentats per Barcelona a la comissió de subvencions del Ministeri. Segons tothom, això volia dir la mort de la creativitat catalana. i, On era l'escola de Barcelona? Madrid es fa l'ama del tema cinema. Els bascos se'ns rifen. Tots hi varen sucra pa: la Pilar, el López Llavi, Sant Francesc de Lasa, el Kishner, el Forn, el director-crític Octavi, el Maluquer, la senyora dels lavabos, el Villatoro, que diu que mai guanyarem l'Oscar, i el de la moto que aparca a la cantonada. Adéu Bigas, adéu Herralde, adéu Ribas, adéu de la Loma, adéu jo, adéu Salgot, adéu Rovira-Beleta, adéu Iquino, adéu... fins a 60 directors que han

fet en el darrers deu anys 300 pel·lícules, molts èxits comercials i artístics, molta feina en fi. Però mireu; la revista espanyola *Resena* plora sobre la trista panoràmica que ofereix la producció catalana dels últims temps i, en canvi, fa una llista d'onze pel·lícules i n'hi ha sis signades per Ventura Pons, Bigas, Salgot, Herralde. i, És que són espanyols?

Per una comprensió de l'ex-conseller Rigol, que té l'amabilitat d'escollir-nos, creem unes beques amb l'ajut de la Generalitat i citem els creadors catalans a presentar projectes. El premi per als quinze que guanyin és de 500.000 pessetes i el gust de poder escriure un guió i preparar una preproducció cobrant. Resultat de l'operació. S'hi presenten 44 projectes i la feina és de la comissió seleccionadora per decidir-ne només 15. La mitjana és molt alta, els gèneres variats i poca palla. i Què passa, doncs? Clarament, ens estan fent la pirula tots plegats. Com més famosos, fort i expandit ha estat el cinema espanyol, resulta que més decandit i escanyolit ha estat el cinema català.

La culminació del desori, però, no va venir íntegrament de Madrid (no seria una sorpresa) sinó de Barcelona. Els assessors i els seus partits i les seves

P*
BrV

institucions van decidir al setembre del 85 arraconar el cinema del Pacte Cultural. Ni una vegada surt la paraula «Cinema» al text final. El Sr. Josep M. Forn, Rigoletto cinematogràfic, ^assisteix amb cara de pòquer a l'enterrament. De res no han servit les 300 pel·lícules. Millor hauria estat enganxar-se a l'administració autonòmica, als partits polítics i treure'n avantatges que mantenir-se al marge i gastar pont aeri a tot drap.

Amb la unió dels directors i la difusió del seu programa de 15 pel·lícules basades en la realitat de les beques, i dels projectes particulars d'altres professionals, ja en marxa, el cinema català es prepara per a un bienni decisiu. Rellançar la nostra cinematografia, amb el suport unificat de les televisions, el Ministeri, la Generalitat i una promoció ben planificada, pot tenir uns resultats inesperats, uns resultats que demostrarien la nostra capacitat de construir llargmetratges de ficció sense recórrer d'una manera mecanicista a la literatura o al drama rural o pitjor encara, com ha fet TV3, limitar-se a traduir i adaptar ficcions rodades a d'altres països i no atrevir-se a crear un model propi. Creieu-ho, el cinema català ve a tot estrop. •